

Drahí bratia a sestry,

Rehoľa kazateľov (dominikáni), „bola od počiatku založená predovšetkým na kázanie a spásu duší“. Kvôli tomu sa my, synovia a dcéry sv. Dominika, ponúkame novým spôsobom univerzálnej Cirkvi a celkom sa zasväcujeme úplnej evanjelizácii Božieho slova, všetkým mužom a ženám, skupinám a komunitám veriacich, neveriacich a osobitne chudobným. Sme si vedomí, že história a ľudstvo sú miestami, kde možno dosiahnuť spásu. Z toho dôvodu, pozorní na dynamizmus modernej spoločnosti, trváme na tom, že naše kázanie je potrebné vybudovať na nových skúsenostiach a skutočnostiach, ktoré muži a ženy dneška denne prinášajú kresťanskej viere. Čítajúc akty posledných generálnych kapitúl môžeme načrtnúť nový „Areopagus“ alebo „hranice“, ku ktorým sme povolani; čo sú priority rehole a ako môžeme „naportretovať“ naše ohlasovanie evanjelia.

I. POSLANIE REHOLE OD POČIATKOV : „POSLANIE BEZ HRANÍC“

Dôraz na misijný a evanjelizačný charakter Cirkvi po II. vatikánskom koncile, v Evangilii Nuntiandi, ktoré brat Damian Byrne volal „Kazateľova Magna Charta“, je jednoznačne základný Dominikov projekt. To je povinnosťou celej Dominikánskej rodiny, „mužov a žien na spoločnej misii“, uskutočniť tento projekt a viesť do pohybu špecifické poslanie rehole vo svete. Charakteristické črty dominikánskeho poslanca od počiatku, sú:

- *Poslanie rehole bolo a neustále musí byť misiou za hranicami.*
- *Toto poslanie je umiestnené do „lignes de fracture“ (zlomových línií) ľudstva – ako ich nazval br. Pierre Claverie OP, biskup Oranu v Alžírsku, ktoré idú naprieč našim globalizovaným svetom, tak často poznačeným nespravodlivosťou a násilím rasových, sociálnych a náboženských konfliktov.*
- *To vyžadovalo a vyžaduje od dominikánskych komunit postoj a skúsenosť putovania, mobility, neustáleho premiestňovania sa smerom k novým hraniciam, ku ktorým nás vedú priority nášho poslanca.*

II . HRANICE, NA KTORÝCH SME POVOLANÍ EVANJELIZOVAŤ

1. Hranica medzi životom a smrťou:

Veľká výzva pre spravodlivosť a pokoj vo svete

Najdramatickejšie a najnaliehavejšie problémy, ktoré stoja pred dnešným mužom a ženou, sú historického charakteru. Týkajú sa systémov, štruktúr, sociálnej praxe, politiky a ekonomiky, ktoré stavajú veľké množstvo ľudí medzi život a smrť. A tak, zameranie na spravodlivosť a pokoj – analýza, reflexia a činy solidarity – sú kritériom potvrdenia ktorejkoľvek dominikánskej misie a musia sprevádzať každú sféru, alebo metódu nášho kázania. Príklad Bartolomeja de Las Casas, Antonia de Montesinos a Pedra de Córdoba z Latinskej Ameriky, ako aj príklad Dominga Salazára na východe a práce brata Luisa Josepha Lebreta v našich časoch sú svetlým príkladom.

2. Hranica medzi humánnosťou a nehumánnosťou:

Veľký problém tých, čo stoja na okraji spoločnosti

Marginalizovaná štruktúra súčasnej spoločnosti produkuje stále väčší počet mužov a žien, ktorí sa dostávajú na hranicu neľudského života. Medzi kategóriami na okraji môžeme nájsť mnohých ľudí, ktorí trpia materiálnou chudobou ako aj kultúrnou, sociálnou, ekonomickou alebo politickou marginalizáciou. Aj dnes existujú v rôznych formách obeť „apartheidu“: emigranti, disidenti, robotníci, ženy, chorí, mladí, starí. Toto sú evidentné znaky absencie Božieho kráľovstva, a ako také sú výzvami, ktorým dávame prednosť v našich reflexiách, v našom štúdiu a evanjelizácii. Poslaním dominikánskej komunity je viesť a ukázať nový model spoločenstva a spoluúčasti medzi mužmi a ženami.

3. Kresťanská hranica:

Problém všeobecných náboženstiev

Univerzálne náboženské tradície nám odovzdávajú skúsenosť Boha. Hinduizmus, budhizmus, judaizmus a islam sa nachádzajú predsa len za hranicou kresťanskej skúsenosti Boha. Niektoré z týchto náboženských tradícií majú veľký vplyv na súčasného muža alebo ženu. Dialóg s inými náboženstvami spochybňuje tradičné predstavy o evanjelizačnom poslaní Cirkvi, rovnako ako aj neautentické prístupy a modely evanjelizácie. Dialóg musí byť súčasne analytický aj sebakritický. To predpokladá prístup počúvania a medzikultúrnej prítomnosti, slobodnej od akéhokoľvek náznaku kolonializmu, imperializmu alebo fanatizmu. Dominikov ideál bola misia za hranicami kresťanstva, medzi Kumánmi (to bol jeho sen). Umiestnenie konventov do miest a prítomnosť bratov na univerzitách pre medzikultúrny a medzináboženský dialóg kladie prioritu na túto výzvu dominikánskej evanjelizácie.

4. Hranica náboženskej skúsenosti:

Problém sekulárnych ideológií

Mužovia a ženy súčasnosti sa nachádzajú v hlboko paradoxnej situácii: na jednej strane nedostatok veriacich a na druhej strane mnoho ľudí túžiacich po náboženstve. Sekulárne ideológie čiastočne vysvetľujú tento nedostatok a skúmajú staré modely odovzdávania kresťanského posolstva. Mnohé z týchto otázok, živené súčasným myslením, zostávajú nezodpovedané. Vo všetkom sa vyskytuje otázka o osobe a jej budúcnosti a kritická otázka o pravde. Ateizmus, nevera, sekularizácia a ľahostajnosť sú otázky, ktoré veľmi silno súvisia s týmito ideológiami. Dialóg o týchto námetoch môže slúžiť ako kritická oprava rôznych prejavov náboženstiev a kresťanských akcií a zároveň môže naznačovať prioritné oblasti dominikánskej evanjelizácie. Dôležitou lekciou z počiatkov dominikánskej histórie bola schopnosť rehole nastoliť dialóg medzi evanjeliom a klasickou alebo vznikajúcou kultúrou. Niektoré príklady: sv. Dominik, ktorý začlenil štúdium do základných projektov, Tomáš Akvinský v 13. storočí; dominikánski profesori a teológovia v 16. storočí; dominikánski teológovia na II. vatikánskom koncile. V Dominikánskej rodine je teológia kreatívna a prorocká do takej miery, ako je dovolené ju objasňovať v kultúrnych súradniciach. To bolo životodárnym do takej miery, že sa to stalo východiskovým bodom tlačených „*quaestiones disputatae*“ v každej dobe.

5. Hranica Cirkvi:

Problém nekatolíckych vierovyznaní a iných náboženských hnutí

Pluralita vierovyznaní je škandálom pre veriacich aj neveriacich. Skryté bohatstvo rôznych kresťanských tradícií je pozvaním k ekumenickému dialógu a zmiereniu. Teologická reflexia rehole, verná tradícií, predostiera tento problém. Hranica Cirkvi, s ďalšími náznakmi, vedie k „novým náboženským alternatívam“. Rastúca prítomnosť týchto „hnutí“ v určitých krajinách a regiónoch sveta, predstavuje výzvu pre evanjelizáciu. Jednoduché odsúdenie a uvedenie do klatby je nedostatočné. Prvotným Dominikovým ideálom bolo ísť na misie za hranice kresťanstva. Naliehavé potreby Cirkvi mu v tom bránili, a tak uskutočňoval misiu medzi heretikmi, v hraniciach Cirkvi. Od nich sa učil a preberal modely evanjeliového a apoštolského života. S nimi viedol neustály dialóg. Svojím svedectvom a vernosťou ich nabádal ku spoločenstvu s Cirkvou.

III . PRIORITY REHOLE, KTORÉ ZODPOVEDAJÚ TÝMTO HRANICIAM :

Rehoľa kazateľov, ktorá sa zúčastňuje na apoštolskom živote Cirkvi, musí byť neustále na misii, a umiestňuje sa na hraniciach. Najvyššia priorita nás všetkých je kázanie „úplným zasvätením sa, evanjelizácii Božieho Slova“. Aby rehoľa uskutočnila tento cieľ, potvrdila v posledných rokoch opätovne štyri priority. Tieto priority

nemôžu byť navzájom oddelené, ani nie je možné, aby jedna bola zdôraznená na úkor druhej; naopak musia sa navzájom dopĺňať; každá z nich odpovedá iným spôsobom na čoraz naliehavejšie potreby súčasných ľudí, v súvislosti s ohlasovaním Božieho Slova. Nie sú nové, ale výlučne patria k charizme a tradícii rehole; v živote sv. Dominika, v živote bratov 13. storočia, v živote bratov 16. storočia, ktorí prišli do Latinskej Ameriky a na Ďaleký východ, v modernej epoche. Štyri priority sú určite ovocím našej pôvodnej milosti. Sú to:

1. Katechéza v nekresťanskom svete: svet tých, ktorí vyrástli v prostredí kresťanskej tradície, ale v skutočnosti žijú na okraji alebo mimo kresťanstva; ľahostajní alebo nepriateľskí k viditeľnej spoločnosti veriacich. Táto katechéza by mala byť veľkonočná (paschálna), mala by pozývať ľudí k osobnej konverzii a mala by zmeniť svet; taktiež by mala podporovať laické služby.

2. Evanjelizácia v rámci rôznych kultúr: orientovaná na filozofické a teologické skúmanie kultúr, intelektuálnych systémov, sociálnych hnutí a náboženských tradícií, prakticky „mimo historického kresťanstva“. Rehoľa je povolaná pomôcť zrodu novej formy kresťanstva na rôznych kontinentoch. Miestne komunity sa musia identifikovať s týmito ľuďmi, s pozitívnym prístupom k dialógu a s uznaním ich kultúrnych hodnôt.

3. Spravodlivosť a pokoj: kritická analýza vzniku, foriem a štruktúr nespravodlivosti v súčasnej spoločnosti; evanjeliová prax za oslobodenie a podporu celého človeka. Aktivity pre spravodlivosť a mier, aby sa stali prorockými znameniami vo svete, musia byť integrované do lokálnych projektov, v provinčných a regionálnych komunitách; musia byť založené na sociálnej analýze a musia vychádzať z biblických a teologických zdrojov; musia podporovať bratov a sestry, ktorí sa zúčastňujú na vlastné riziko v spoločnostiach a hnutiach na ochranu ľudskej dôstojnosti.

4. Komunikácia pomocou masovokomunikačných prostriedkov: pre ohlasovanie Božieho Slova. Médiá nám veľmi zreteľne ukazujú „drámu našich čias“- rozkol medzi ľudskou kultúrou a evanjeliovým posolstvom, medzi ľudským slovom a slovom viery (Evangelium Nuntiandi 20); médiá sú dnes privilegovaným nástrojom na poskytovanie kultúrne zrozumiteľného a efektívneho slova, na účinné ohlasovanie celého evanjelia. Ponorené vo svete, v ktorom je celá osoba komunikovateľná, v živote, aj v smrti. Toto sa deje v procese, v ktorom nie sú diváci, ale všetci sú herci; povolanie rehole nás pozýva byť kazateľmi, to znamená komunikátormi s týmito charakteristikami: presvedčenie, nová vízia, sloboda.

IV . CHARAKTERISTIKY KÁZANIA A POSTO JE KAZATEĽA

Evanjelizácia na týchto hraniciach a podľa týchto priorít má určité charakteristiky a vyžaduje určité osobné a komunitné postoje:

1. TEOLOGICKÉ kázanie

Znamená totálnu otvorenosť úplnej pravde všade tam, kde sa nachádza. Vyžaduje to hlbokú reflexiu a dispozíciu k dialógu (ekumenickému, medzináboženskému a kultúrnemu). Naše kázanie bolo vždy zakorenené v hlbokom, vedeckom štúdiu teológie. “Naše štúdium musí byť principiálne, musí byť vrúcne a usilovne nasmerované na to: aby sme boli užitoční pre duše svojich blížnych.” Od tej doby naše štúdium úzko súvisí s apoštolským poslaním kázania rehole. Zasvätenie sa štúdiu je našou odpoveďou na volanie “kultivovať ľudské hľadanie pravdy”. Svätý Dominik povzbudzoval svojich bratov, aby boli užitoční pre duše prostredníctvom intelektuálneho súcitu, aby sa s nimi delili o „misericordia veritatis“, (milosrdenstvo pravdy). Kríza dnešného sveta, škandál rastúcej chudoby a nespravodlivosti, konfrontácia rôznych kultúr, kontakt s nekresťanmi; toto všetko je pre nás výzvou. Naša skúsenosť teologickej reflexie nás musí pripraviť preniknúť hlboko do zmyslu týchto subjektov v tajomstve Božej Prozreteľnosti. Kontemplácia a teologická reflexia nám dávajú schopnosť hľadať vhodnejšie spôsoby pre dnešné kázanie

evanjelia. To je pravá cesta, ktorou sa riadime tak, aby naše kázanie bolo doktrínálne pravdivé a aby nebolo abstraktným, intelektuálnym výkladom nejakého systému.

2. SÚCITNÉ kázanie

Vyžaduje prístup hlbokého súcitu k ľuďom, predovšetkým k tým, ktorí sa považujú za "vzdialených". Len súcit môže vyliečiť našu slepotu a umožniť, aby sme videli znamenia čias. Súcit vnáša do nášho kázania pokoru, kvôli ktorej sme ochotní počúvať a rozprávať, prijímať a dávať, byť ovplyvnení a ovplyvňovať, byť evanjelizovaní a evanjelizovať. Súcit a pokora vychádzajú len z hlbkej jednoty s Bohom v Kristovi. Sme zjednotení s Bohom, keď napodobňujeme Kristov súcit a jeho pokornú službu. Súcit a pokora sú fontánami, z ktorých vyviera poznanie znamenia čias, prenikajúce modlitbu a kontempláciu. Takto kontemplujeme Boha, ktorý sa nám zjavil prostredníctvom Svätého písma, a ktorý prejavuje svoju vôľu v znamení časov.

3. INKULTUROVANÉ A INKARNOVANÉ kázanie

Vyžaduje hlbokú citlivosť na rôzne obrazy reality, ktoré majú iné náboženstvá, kultúry a filozofie (vtelenie a inkulturácia). To v sebe zahŕňa vzdelávanie, aby sme vedeli ako dúfať, učiť sa, konvertovať, byť súčasťou, integrovať, pomáhať očistiť a povzniesť to, čo nájdeme v týchto náboženstvách, kultúrach a filozofiách.

4. PROROCKÉ kázanie

Nie je ohlasovanie našich vedomostí, ale Božieho slova, ktoré žije a dáva život, neoddeliteľné prehlásenie zjaveného evanjelia, ktoré obsahuje slová večného života. Nie je možné pozabudnúť na serióznu analýzu "znamení časov", ktorá vychádza z nadprirodzených princípov a žiari cez modlitbu. Aby sme vedeli rozpoznať "znamenia časov", musíme sa aktívne zúčastňovať na kriku chudobných, utláčaných, umenšovaných a mučených a všetkých prenasledovaných pre rasu, náboženstvo a odsúdeniahodnú nespravodlivosť. Boh k nám hovorí cez tieto výkriky a tiež cez ticho tých, ktorí nemajú hlas a žijú v apatii, osamelosti a depresii.

5. Kázanie V CHUDOBE

Chudoba nie je len formou sebazapierania, ale aj testamentom a vhodným prostriedkom, ktorý prepožičiava dôveryhodnosť nášmu kázaniu; je znamením jeho práva a úprimnosti. Žijeme vo svete, ktorý zväčšuje rozdelenie medzi bohatými a chudobnými tak v bohatých a chudobných národoch, ako v bohatých a chudobných skupinách a ľuďoch. Navyše, chudobní dnes majú lepšiu vedomosť o národných a medzinárodných štruktúrach, ktoré spôsobujú tento stav podriadenosti a chudoby. Ak sa máme v tomto svete prezentovať ako tí, ktorí žijú podľa bohatých a nie chudobných, naše kázanie nebude vierohodné.

6. PUTUJÚCE kázanie

Sme putujúci mužovia a ženy. Putovanie je predovšetkým priestorový pojem, ktorý naznačuje schopnosť vydať sa na cestu, cestovať; ale naše kázanie vyžaduje od nás sociálne, kultúrne, ideologické a ekonomické putovanie. Je to črta dominikánskej spirituality, ktorá musí vyjadrovať celistvosť našich životov a to, že sa živia nielen z rôznych biblických skúseností Starého zákona, ale aj z Ježiša-Cesty, ktorého Dominik túžil nasledovať, ako skutočný syn evanjelia.

7. KOMUNITNÉ kázanie

Naše kázanie nie je osamelým úsilím izolovaných jedincov. Vyžaduje dispozíciu pre spoluprácu, prácu v skupinách, podporovanie úsilia iných s preukázaným záujmom, živou a efektívnou pomocou. Tieto postoje majú svoje korene v základných prvkoch nášho života: v spoločnom živote, kontemplatívnej modlitbe, vo vytrvalom štúdiu,

v bratskom spoločenstve a v zasvätení sa cez naše sľuby. Spoločenstvo a jednota rehole určuje jej riadenie, v ktorej je výnimočná organická a proporcionálna účasť všetkých častí na správnom rozhodnutí rehole. Je to svojím spôsobom komunitné riadenie a je určite vhodné pre podporu rehole a jej častých revízií.

8. SPOLOČNÉ kázanie: DOMINIKÁNSKA RODINA

Rehoľa sa zrodila ako rodina. Bratia, kontemplatívne mníšky, sestry, členovia sekulárnych inštitútov, laické a kňazské bratstvá, a iné skupiny, nejakým spôsobom pripojené k reholi (spomedzi týchto: IDYM – Dominikánske mládežnícke hnutie; DVI – Dominikánski dobrovoľníci) nás inšpirujú Dominikovou charizmou. Táto charizma je jedna a nedeliteľná: milosť kázania. Je to spoločné kázanie s bratmi a sestrami rehole, ktorí prostredníctvom svojho krstu žijú to isté spoločné kňazstvo a ktorí sú zasvätení tou istou rehoľnou profesiou, cez svoj sľub tomu istému poslaniu. Naša spoločná identita sa lepšie prejavuje prostredníctvom vzájomnej spolupráce, zahŕňa spoločnú modlitbu, plánovanie, rozhodovanie a vypracovávanie projektov prostredníctvom vzájomného dopĺňania sa, ktoré rešpektuje rovnosť. Tieto projekty obsahujú témy ako: služba modlitby, vyučovanie, kázanie, pastoračná práca, spravodlivosť a pokoj, masmédiá, výskum a publikovanie, takisto podpora povolání a formácia.

Záver

Hranice, priority a charakteristiky nášho ohlasovania evanjelia nie sú nové úlohy, pridané ako istý druh kategorického imperatívu alebo nového spôsobu, ktorý vylučuje úlohy včerajška. Naopak, vyjadrujú cestu radosti a slobody; vyjadrujú povolanie mužov a žien, ktorí dali a dávajú svoje životy, privlastňujúc si Apoštolove slová: „Beda mi, ak nebudem ohlasovať evanjelium!“ (1Kor 9, 16)

Fr. Carlos Azpiroz Costa OP

magister rehole

V Ríme, 7. novembra 2002, sviatok všetkých svätých rehole